1802. No. 154

BATAAFSCHE LEEUWARDER COURANT.

SATURDAG DEN 25 DECEMBER.

ROTTERDAM *den* 20 *December*. Door een aantal **Kooplieden dezer Stad is het volgend** Request aan het STAATSBEWIND der BATAAFSCHE REPUBLIEK gepresenteerd:

Geven eerbiedig te kennen, de Ondergetekenden, allen Kooplieden, wonende te Rotterdam.

Dat zy Requestranten onlangs hebben gelezen het Request, door een aantal van hunne Amsterdamsche Medehandelaren aan dit Bewind gepresenteerd, tendeerende, om te obtineeren eenige alteratie in het tweede Lid van des Bewinds Publicatie van den 26 February 1802, *by welk tweede Lid eene meer uitgebreide prohibitie van den Invoer en Verkoop van Buitenlands gefabriceerde Wollen Manufacturen is vastgesteld, dan oudtyds heeft plaats gehad.*

Dat eenigen van hun gereed stonden om den hoofdinhoud van dat Request, door ondertekening van een kort Adres, te appuyeeren; dan dat, ten dien tyde, aan hen, door de publieke Nieuwspapieren, insgelyks is kenbaar geworden eene Memorie, door een aantal Fabrikanten aan dit Bewind ingeleverd, houdende eenige Consideratien op het eerstgemelde Request.

Dat zy Requestranten derhalven, hoe zeer zy niet twyffelen of hunne Amsterdamsche Medehandelaren zullen dat stuk niet zonder weder-antwoord laten, het niet voegzaam hebben geoordeeld, een bloot appel te ondertekenen van een Request, tegen het welk een gemotiveerd antidotaal was in het licht gekomen, maar, integendeel, de gezegde Memorie ook met eenige, naar hun inzien capitale reflectien, welke hun zyn voorgekomen daarop te kunnen worden gemaakt, te moeten rescontreeren.

Redenen, waarom de Requestranten, zich refereerende tot het hier boven eerstgemelde Request, als mede tot de Memorie, welke zy de vryheid nemen hier nevens te voegen, het verzoek, door de gemelde Amsterdamsche Kooplieden, by voorschreven Requeste, gedaan, door deze ten kragtigste appuieeren; verzoekende daar op des Bewinds favorabele dispositie.

't Welk doende &c.

MEMORIE — tot Adstructie van een Request, door een aantal Kooplieden, binnen de Bataafsche Republiek, aan het Staatsbewind gepresenteerd, tendeerende tot het obtineeren van eene Alteratie van het tweede Lid der Publicatie van den 26 February 1802, en byzonderlyk mede — tot rescontre van eene Memorie antidotaal, van eenige Fabrikanten.

Aan het Staatsbewind der Bataafsche Republiek.

Dat het geschil, over het nut, of de schadelykheid van het verbieden, of ook aanmerkelyk bezwaren, van den invoer van vreemde Manufacturen hier te Lande, zeer oud is, is vry algemeen bekend.

Minder bekend zal zeker zyn — doch overwaardig is, om by alle onderzoek nopens deze materie, in aanmerking te komen, het advis des Gecommitteerden uit de respective Admiraliteiten dezer Landen, by gelegenheid van de deliberatien over het Porto Franco, te vinden in de Resolutien van de Staaten Generaal van den 19 December 1754.

By dat advis worden vry breedvoerig aangehaald de redenen, waarom men ten dien tyde tot geene verhoging zelfs van Belasting op dezelve Manufacturen meende te moeten overgaan; gelyk dit sentiment dan ook door de Staaten van Gelderland en die van Holland destyds is geamplecteerd, blykens derzelver respective Resolutien van 30 en 9 April 1755.

En, wanneer men naagaat, dat de gemelde Staats-gecommitteerden zich reeds toen in hun advis in dezer voegen hebben uitgedrukt: „ het eenige dan, dat de Gecommitteerden „ ten voordeele der Fabriken gemeend hebben recommandabel te kunnen voorstellen, is „ de generale verpligting van alle Regenten en die van de Regeering dezer Provincien en „ Generaliteit dependeeren, tot het dragen der Manufacturen dezer Landen, een zaak, die „ geheel en al van de Bondgenoten dependeerd, dewelke zonder eenige de minste verhindering der Commercie kan worden beproefd, en die aan de Fabriken al het voordeel „ van verschaffen, welke van een rigoreus en wel geëxetuteerd verbod, tegens den invoer „ van alle vreemde Manufacturen, zouden kunnen verwagt worden," moet men dan niet verwonderd zyn, dat, by eene hernieuwing van dit oude geschil, omtrent vyftig Jaaren daarna, eenige Fabrikanten zich in eene Memorie, aan het Gouvernement van deze Republiek ingeleverd, veroorloven, de argumenten, welke voor een onbelemmerden aanvoer van Buitenlandsche Manufacturen worden bygebragt, op eenen hoogen toon uit te kryten, als: „ afgesleten en honderdmaal wederlegde vitteryen, die immer **het wapentuig waren, waar** „ mede de kwade zaak der Manufacturiers heeft **moeten verdedigd worden**," — als: „ zo „ veele bogten, waarin het **onvermoeid eigenbelang van eenige weinigen** zich wringt," — als: „ **hulpmiddelen, welke het zoekt om tegenstand te doen aan dat geen**, 't welk over„ eenkomt met de gezonde bevatting van ieder welgesteld hoofd — met den publieken „ geest van alle beschaafde tyden en Volken, met de sprekende voorbeelden van alle magtige en minder magtige Nabuuren — met de aangenomene en veroude grondstellingen „ van ons Vaderland?"

Aan deze Fabrykanten, toch, kan het aangehaalde Staatsstuk niet vreemd zyn geweest en, daar zy uit hetzelve hebben kunnen zien, dat wel degelyk ook daarby gedacht is aan de consumtie der Buitenlandsche Manufacturen hier te Lande; doch dat die consumtie ook destyds is beschouwd, als in een noodzakelyk verband staande met den algemenen Koophandel van deze Republiek, zoude het ongetwyffeld betamelyker geweest zyn, dat zy zich in hunne uitdrukkingen wat gematigder hadden betoond: uitdrukkingen, in allen gevalle, welke, gevoegd by eene menigte anderen van dezelfde natuur, in hun Adres voorkomende, even zo veele blyken zyn, dat, het zy hun byzonder belang, of een te vergedreven geestdrift voor een eens aangenomen Systhema, de stellers van dat Adres, niet weinig in het vervaardigen van hetzelve hebben beheerscht, en waaruit dan ook natuurlyk voortvloeyen die ongegronde positiven en verkeerke redeneringen, welke de vertoners nu meer bepaaldelyk zullen aanwyzen.

Door het gantsche beloop van hunne Memorie, trachten de Fabrikanten den Binnenlandschen Handel in de vreemde Manufacturen te doen beschouwen als eene zaak, geheel op zich zelve staande, en onafhanglyk van het Buitenlandsch Vertier, en zy geven voor te menen, dat door de vryheid van doorvoer, welke volgens het eerste Lid der Publacatie van 26 February 1802, plaats heeft, de Buitenlandsche Handel zoude blyven ongekrenkt: zy zeggen: „ het is hier alleen te doen om vryheid te hebben die Goederen te kunnen „ en te mogen verkopen, ontbieden, doorvoeren en toezenden, en niet zo zeer om dezelve op de Markt, even als in Kramen op de Kermismarkt, te zien ten toon spreiden." Dit maakt de gantsche schceering en inflag uit van der Fabrikanten betoog; dan een ieder, die met den aart van den Koophandel eenigzins bekend is, weet, dat de vryheid van doorvoer luttel baten kan voor de Bataafsche Commercie. Het zyn alleen enkele bepaalde Commissien, die nu en dan voor eenige byzondere partyen goeds op die wyze kunnen worden geëffectueerd; Commissien zelfs, die, zo rasch de Buitenlander bezeft, dat de Bataafsche Koopman daarin op geene andere wys werkzaam is, of zyn kan, dan dat hy eene bepaalde order, welke hem de Buitenlander geeft, by voorbeeld naar Engeland, overzend en daarop het goed ontvangt, en, dóór dit Land, aan den vreemden toezend, van zelve moeten vervallen in eene bloote expeditie der Goederen; door dat de Buitenlander zelf direct zyne orders over Zee zal zenden, en alzo den Bataafschen Koopman tot een eenvoudigen Expediteur maken: gelyk dit ongelukkig maar al te zeer reeds daadlyk het geval is.

Hoe kan men, ter goedertrouwe, in het begrip zyn, dat dusdanig een Handel zoude kunnen toebrengen, om de Bataafsche Markt te helpen maken? Neen zeker, het is wel eeglyk alleen door de *vryheid*, om de Goederen in voorraad te kunnen ontbieden, dezelven op te slaan, te ontpakken, forteren en er alzo *Magazynen* van *te formeren*, door die vryheid alleen is het, dat de vreemde Manufacturen van onderscheidene zoorten, te gelyk met de Binnenlandschen en met alle andere Koopwaren, de van alles voorziene Markt kunnen uitmaken, welke den Vreemdeling uitlokt, om op dezelve te komen kopen, of daar toe zyne orders te zenden. De Koophandel *moet* hebben onderscheidene Magazynen, welke een onbepaald getal differente forteringen bevatten van Goederen die van een aantal verschillende Plaatzen komen; een order van een Koopman van eene Plaats bevat dikwyls Goederen die van drie, vier en meer onderscheidene Plaatzen aan de Markt komen; een ander Koopman, van dezelfde Plaats, geeft een order, die oneindig van de andere varieert; hoeveel te meer moeten dan de orders verschillen, die van onderscheidene Plaatzen komen, en naar ieders differente behoefte en smaak zyn geschikt? —— Wie gevoelt niet, dat zodanige Handel, dus, volstrekt door geen Transitoiren doorvoer kan worden gedreven, maar absolut Magazynen vordert? Men moge, uit spotterny, zulk eene Markt, zulk eene verzameling van Magazynen, by een Kermis-Markt vergelyken, zy is, in eenen ernstigen zin, niet anders; zy verschilt van eene Kermis-Markt in niets, dan ten aanzien van hare meerdere uitgebreidheid, bestendigheid en de meerdere belangrykheid van hare Koopwaaren.

Uit deze Markt nu kan men geen aanmerkelyk Artikel van Koophandel ligten, zonder het geheel te breken, en het is onmooglyk te bepalen, welk nadeel het afleiden van zodanig een importanten tak van Negotie, als de vreemde Manufactuur-Handel is, door het verband waarin dezelve met anderen staat, kan te weeg brengen.

Tot eene enkele proeve hiervan diene het volgende, het geen reeds by onderscheiden vorige gelegenheden onder het oog van het tydelyk Gouvernement dezer Republiek is gebragt, en waarop men ook thans des Bewinds dubbele attentie is verzoekende: dat namentlyk, even zeer als is toegenomen de ontvang van Hull, van pakken Manufacturen, (welke Halfpakken, meer dan eenige andere Britsche Manufactuurbalen, goed voor Buitenlandsch vertier inhouden) ook even zeer is toegenomen een der voornaamste takken van den Bataafschen *activen Koophandel*, de verzending in Retour, naar Hull, van onze Inlandsche Producten, Meekrap, Vlasch en Genever; terwyl tevens de verzending dezer Inlandsche Producten, naar andere Plaatzen van Engeland geenzints is verminderd, maar veeleer aangewakkerd. Zo waar en onbetwistbaar zeker is het, dat hier den éénen tak den anderen doet bloeyen, en wie zal dus instaan, dat, zo men den éénen afhouwt, de andere niet kwynen zal? alware het alleen, dat, wanneer Hull ons geene Manufacturen zendt, de Schepen, die nu in toenemenden getale onze Producten derwaards met zich nemen, hunne uitvracht zouden misschen, is het immers handtastelyk, dat dit een bezwaar op de Verzending van de evengemelde Producten zoude opleveren, het welk dit gedeelte van activen handel wellig geheel ter neder zou slaan. Nu toch betalen deze Artikelen alleen een retourvragt aan Schepen, die, door het aanvoeren van Manufacturen, reeds een voordelige uitreis gedaan hebben; maar, kunnen die Schepen geene Manufacturen aan de Bataafsche Markt brengen; mogen zy alleen hier te Lande aanvoeren voor die weinige orders, welke voor het transit kunnen geschikt zyn, dan zullen zy, of geheel thuis blyven, of de Bataafsche Producten zullen derzelver uit- en thuisreizen moeten betalen.

En vervalt dan ook, door dit geavanceerde, op eenmaal, al het door de Fabrikanten, met zo veel ophefs en triumfs, geargumenteerde uit hunne observatie, dat het „ andere „ Huizen zyn, die in Duitschland fabriceeren, en andere Huizen, die aldaar in onze Oost„ en West-Indische Producten, en Noordsche en andere Waaren, handel dryven, en ze „ van ons ontbieden." Even, trouwens, als of daarom de *wederzydsche* Commercie, tusschen twee Plaatzen, niet altyd in zodanigen zin een *ruilhandel* zou kunnen genaamd worden, dat men de Koopwaar, van de één zyde wordende aangeboden, niet kan terug stooten, zonder gevaar te lopen van den attrek te verliezen, van het geene men daar tegen te leveren heeft. „ Geen Laken, zeggen de Fabrikanten, wordt met goed betaald, maar „ beiden met Contanten of *Wissels*." Voorzeker was *Homerus* hier ook niet regt wakker; want, zo rasch men van *Wissels* sprak, behoorde men immers gevoeld te hebben, dat de Wissel juist zynen oorsprong heeft, uit — dat dezelve geheel rust op — het *wederzydsche* van den Koophandel, dat *daar door* de Koopman, die goed zendt, van zyne Mede-ingezetenen, die goed ontvangt, betaling verkrygt, en dat alzo het *wederzydsche* van den Koophandel, door middel van den *Wissel*, de betalingen even zo gemaklyk maakt, als of er een *regtstreeksche ruilhandel*, tusschen twee enkele Perzonen plaats had.

Alles is hier eene schakel; alles staat in een naauw verband en de Fabrikanten zullen den Vertoneren groote *Apollo's* zyn, zo zy, tegen de alhier bygebragte sprekende voorbeelden aan, deze schakel, dit allernaauwst verband in de Commercie, kunnen wegredeneeren, of ook maar met den minsten graad van waarschynlykheid de gevolgen begroten, van eenige poging, om dezelven te verbreken.

Maar, zegt men mooglyk, *evenwel*, indien de natuur van dezen Buitenlandschen Handel in vreemde Manufacturen zodanig is, dat daar van absolut zulk eene Markt hier te Lande moet zyn, waar door het Binnenlandsche Vertier van het Buitenlandsche niet kan worden afgescheiden, dan is de geheele Handel verderflyk; want de pest, zeggen de Fabrikanten, is niet verschriklyker, dan dat Binnenlandsch Vertier, „ het droogt onze edelste Bronnen „ van Welvaart uit."

Schrikbarende woorden indedaad, maar ook verder niets.

Hoe toch bewyzen de Fabrikanten de *verderflykheid* van dat gedeelte van dezen Manufactuurhandel, hetwelk zich niet verder dan tot Binnenlandsch Vertier uitstrekt? Deze Handel voert aan, **zeggen zy**, en voert niets uit, „ alles blyft in ons midden hangen, en, „ **hoe grooter deze Handel is**, hoe grooter ons Nationaal verlies — hoe meer schatten het Land uitgaan."

Zou men niet op dezelfde wys kunnen bewyzen, dat het verderflyk is by zynen Laken-Fabrikeur een stuk Laken tot kleeding te laten halen, om dat men het stuk in huis krygt en dat het Geld de deur uit gaat? dit bewys gaat immers volstrekt niet een schrede verder, dan dat het aantoone, dat die Handel, waar by men iets tot zyn eigen behoefte aankoopt, op zich zelven geen Geldwinstgevende Negotie is; maar is daarom dat bedryf *verderflyk*? geenzins, de Man, die van een ander zyne behoefte tot dekking koopt, voorziet zich daar door van dat benodigde, en betaalt daar voor de prys; maar, juist door dat hy op die wyze, tegen loon, gebruik maakt van des anderen arbeid, houdt hy zynen tyd en talenten vry, om die welligt veel voordeliger te wocker te leggen, en alzo door de geheele somme zyner handelingen en bedryven een voordelige balans te verkrygen. Wat zoude er van worden, zo wy allen Lakenfabrikeurs, Brouwers, Papiermakers, enz., wilden wezen, om het Geld te behouden, hetwelk een ieder onzer, die een ander beroep volgt, nu aan die Lieden voor hunnen arbeid geeft? —— Maar zelfs is de zaak nog sterker, daar bereids is aangetoond, dat het Buitenlandsch Vertier, in dezen, onafscheidelyk is van de Binnenlandsche consumtie; de zaak staat dus gelyk aan het bedryf van een Grosser of Winkelier; zal nu iemand ligtelyk op het denkbeeld vallen, dat zodanig een Man zich een pestucht in huis haalt, door dat hy een gedeelte van de Goederen, waarin hy handel dryft, tot consumtie van zyn Huisgezin schikt? zou men begrypen, dat hy beter deed, met zyn Handel te laten varen, en, gezamentlyk met zyne Huisgenoten te beproeven, of hy zyn eigen Laken, Linnen en andere benodigdheden zelf kon vervaardigen? Ja, zeggen de Fabrikanten, „ konden wy alle onze inwendige behoeften zelve vervaardigen, onze welvaart zoude in alle „ opzichten tot den hoogsten top zyn opgeklommen. —— Sloegen wy daar tegen geen één„ hand aan het werk en lieten wy ons alles aanvoeren; vernietigden wy alle onze Fabriken, „ Trafiken en Handwerken . . . . . ; hoe rampzalig zoude het met ons hier uitzien, „ hoe eindeloos zoude onze volkrykheid vermageren!"

Loutere declamatien, zonder eenige de minste klem van redenering.

Voor eerst, zou men mogen vragen, of het *per se* onmooglyk zou zyn, dat een Land, uitmuntend tot den Koophandel, Landbouw en Visscheryen geschikt, zonder Fabriken en Trafiken floreerde? (van Handwerken spreken de Vertoners hier niet, die schynen er door de Fabrikanten alleen bygehaald te zyn, om dit ernstig geschil in een belachlyk licht te brengen) alles zou eenvoudig hiervan afhangen, of de Koophandel, Landbouw en Visscheryen aan alle handen werk verschaften, en dan meenen de Vertoners, dat zodanig Land, ook zonder Fabriken en Trafiken, tot den grootst mooglyken trap van welvaart zou kunnen stygen.

Maar, ten anderen, en hier resolveert zich de geheele quæstie: Uit het geene in een Land gebeuren zou door het abandonneren van *alle* Fabriken en Trafiken, volgt immers in geenen deele, dat hetzelfde, het zy geheel, het zy gedeeltelyk, zou moeten voortvloeyen uit het laten varen van *eene* Fabriek, of van *eenig soort* van dezelven. —— Om dat men mooglyk het geluk van een Land niet bestendig verzekert zou kunnen rekenen, zonder dat er Fabriken of Trafiken waren, moeten er daarom juist allen zyn en blyven, die immer daar of elders existeerden? Dit is een wys van redeneren, die zo handtastelyk ongerymd is, dat men er bezwaarlyk eenige verschoning voor vinden kan.

En, hoeveel minder dan zou hier iets te vrezen zyn, indien de Laken-Fabrikanten niet hunne geheele Fabriek moesten laten varen, maar indien zy alleen hunne projecten van uitbreidinge moesten zien vervallen; indien zy, gelyk indedaad het geval is, door den drang der omstandigheden genoodzaakt wierden, om zich te blyven bepalen by die uitmuntende soorten van fyne Lakenen, omtrent welken zy, door alle tyden heen, den voorrang boven den Buitenlander behouden hebben, en dien zy ook op dezelfde wyze kunnen blyven behouden, al voeren de Buitenlandsche Fabriken, zo als dezelven in veel grootere mate doen, de gemeene Lakens aan, die door den Landman en Arbeidsman worden gedragen? (op welke Lieden, hetgeen men in het voorbygaan moet aanmerken, het maintien en de rigoureuse executie der prohibitive Wet, in dezen, regtstreeks het meest drukken zou) daar zy en door genoodzaakt zouden wezen, om voor het gemeene Laken, hetwelk zy van de Fabrikanten zouden moeten kopen — voor zo veel die het leveren konden — ongelyk veel meer te

betalen, dan zy het door den Buitenlandſchen toevoer kunnen bekomen. Men moet hier altyd in het oog houden, dat tot nu toe hier te Lande alleen de fynere zoorten van Lakenen, die de meervermogenden gebruiken, word n gemaakt, en zulks op verre na niet in eene genoegzame quantiteit voor de behoefte. En wat kan men dan immer verwagten te zullen kunnen gefourneerd worden van die zo veel grootere benoodigde hoeveelheid van gemeene Lakens, van vyf-en-twintig tot vyftig Stuivers de El, waarvan in dit Land niets gemaakt wordt?

Zeker, het zou de hoogſte onvoorzichtigheid zyn, dat, buiten groote noodzaake, de Ingezetenen van eenig Land zich alleen tot één byzondere wyze van beſtaan bepaalden: zelfs zou het eene dwaasheid wezen, wanneer een Land, zo wel voor eenige Fabriken en Trafiken, als voor den Koophandel, Landbouw en Visſcherye geſchikt is, dan echter den Koophandel alleen, of ook den Koophandel te gelyk met den Landbouw en de Visſchery, aantemoedigen, en het Fabrikwezen tegentewerken, of te verwaarlozen. Maar, zou men daarom tot een ander uiterſte moeten overgaan? zou men daarom, wanneer zekere Tak van Buitenlandſchen Handel, zo wel met andere Takken van Commercie, als met het Binnenlandsch Vertier, in een al te naauw verbond ſtaat, dan dat het één zonder het ander zoude kunnen ſubſiſteeren, als dan, echter dien Tak moeten knotten, alleenlyk om dat het Binnenlandsch Vertier in eenige Koopwaar gerekend wierd hinderlyk te zyn aan het herſtel of de uitbreidiug van eene byzondere Fabriek, welke zedert meer dan eene Eeuw — het zy dan ook waardoor het zyn moge — in een ſtaat van kwyning is geraakt, doch waartegen in datzelfde tydsverloop het Land, zo door deszelfs Negotie, als ook door andere Fabriken, niet alleen te blyven floreeren, maar in eenen aanmerklyken graad is toegenomen.

De Fabriekanten ſpreken van duizenden onzer Landgenoten, die door het Binnenlandsch Vertier van vreemde Manufacturen het Brood zouden derven, en tienduizenden, die er door zouden omkomen of het Land verlaten. Dan, van eenige aanmerklyke emigratie, uit behoefte, hebben de Vertooners hier te Lande nimmer iets gehoord, veel min van eene zo vreeslyke ſterfte, door wezenlyk gebrek, maar, dat er hier en daar nypende armoede geleden wordt, zullen zy geenzins tegenſpreken. Doch, is het billyk, of is het niet, integendeel, de ſchreeuwendſte onrechtvaardigheid, den Handelaren in vreémde Manufacturen hier van de ſchuld te geven? zyn er dan, buiten de Laken-Fabriken, geene Beroepen in dit Land, by welken alle Ingezeten, ja, niet een éénigen uitgezonderd, die werken wil, den kost kunnen verdienen? waarom werken er zo veele Vreemdelingen in onze Brouweryen, Branderyen, Raffinaderyen, Glasblazeryen, Karotten-Fabriken en een aantal andere Trafiken? waarom zulk eene menigte in byna alle Handwerken in ons Land? waarom zyn onze Schepen met Vreemdelingen vervuld? waarom komen er Jaarlyks zo veele Buitenlanders om ons Land te bearbeiden? en waarom eindlyk, werken er *Vreemden*, *by menigten*, *in der Fabrikanten Laken-Fabriken zelven*, zo als zylieden in hunne Memorie verzekeren? — Gedurende den nu afgelopen Oorlog, toen veele Beroepen ſtil ſtonden, moge het geval anders geweest zyn: maar in een tyd van Vreede, en, in het gemeen, wanneer alle zaken haren gewonen loop hebben, zegt men voorzeker niet te veel, als men beweert, dat, ook buiten alle pogingen tot weder Opbouw der vervallen Laken-Fabriken, niet alleen voor ieder Ingezeten in dit Land genoegzaam werk voorhanden is, maar dat er zelfs Vreemdelingen genoeg herwaards zullen blyven afkomen, en hier al mede hun Brood vinden.

Maar, dringt men verder aan, hoe komt het dan, evenwel, dat er zo veele Armen zyn? de Vertooners ſchromen niet, er ſtellig op te antwoorden, dat over het geheel genomen, die Armen niet werken willen, of ten minſten, dat zy onwillig zyn, om dat werk te doen, hetwelk nu door Vreemdelingen wordt ingenomen en verrigt. En, daar het ſchynt dat er geen *recht* of *magt* is om die byzondere Lieden, binnen dit Land, tot dat werk te *dwingen*, ten einde hen daardoor een *beſtaan te geven*, met wat *recht* dan roepen de Fabrikanten de publieke *magt* in, om hen te ondersteunen in hunne kragteloze pogingen, ten einde, door *dwang*, eene andere richting aan zaken te geven, aan welken een reeks van op een volgende geſlagten, zo buiten als binnen dit Land, haren tegenwoordigen loop gegeven heeft? met wat recht vorderen zy de handhaving en ſtrenge executie van eene prohibitive Wet, die daardoor, voor eerst, een zo *aanmerklyk getal ingezetenen*, als meer direct by den Manufactuurhandel is geintresſeerd (hetwelk zich gewis tot geen enkele duizenden bepaald) daadlyk van hun *tegenwoordig beſtaan zoude berooven*, en die daarenboven aan den *Algemeenen Koophandel* van dit Land een zo *gewichtig nadeel* zou *toebrengen*, door deszelfs Schakel te breken, hier voren als kortelyk is aangewezen en verder in het bovengemelde Request van Amſterdamſche Kooplieden, zo wel als by onderſcheidene voorgaande ſtukken, wegens deze Materie ſucceſſivelyk in het licht gekomen, ontegenzeggelyk is betoogd?

De Vertooners moeten het nogmaals herhalen: Hier is geen quæstie, om den Koophandel te bevoorrechten boven het Fabrikwezen, het zy in het gemeen of ook van eenige Fabriek in het byzonder. De Vertooners zyn zelfs verre af van zich party te ſtellen tegen het accordeeree van eenige ondersteuning of præmien, aan welke Fabriek het Gouvernement ook mogte nuttig oordelen dezelven intewilligen; zy verlangen alleenlyk, voor den Koophandel, haren vryen loop, zy verlangen niets meer, dan het *laiſez nous faire*, hetwelk voormaals den Franſchen Staatsman *Colbert* tot antwoord wierd toegevoegd, op eenige door hem beraamde projecten om den Koophandel aantemoedigen.

„ Toen Amſterdam, zeggen de Fabrikanten, niet meer was dan een arm Visſchers Dorp-
„ je, was het voorzeker een zaak vol moeilykheden om er een Wereldſtad van te maken,
„ zo als zy nu is; die zaak was echter uitvoerlyk, het is gebleken. De moeilykheden zyn
„ overwonnen, en het Vaderland zoude hem waarachtig weinig dank verſchuldigd zyn,
„ die gepoogd had haar opkomst tegentehouden, om de moeilykheden en hindernisſen, die
„ er mede verzeld gingen, en die hy voor onuitvoerlyk zoude hebben opgegeven, en
„ hebben willen doen doorgaan." Het is zo, Gode zy dank, Amſterdam is, van een arm Visſchers Dorpje, een Wereldſtad geworden, en ook andere Koopſteden van deze Republiek zyn tot een hogen trap van welvaart opgevoerd, die haren gezegenden invloed over de geheele Republiek verſpreid; maar is dit het gevolg geweest van eenige byzondere poging? heeft men dit te danken aan de makers van eenig byzonder project om dier Steden grootheid daar te ſtellen? En rees het ooit in eenig brein, 's Lands Beſturers te verzoeken, daar toe de Fabriken in de Binnenſteden onder eenig bezwaar of belemmering te brengen? neen zeker, de Koopſteden zyn groot geworden door de gunſtige ligging van ons Land, door een zamenloop van gelukkige omſtandigheden en door een verſtandig party trekken van dit een en ander. Maar, wat doen de Fabrikanten? die willen aan de omſtandigheden tegenſtand bieden, zy willen dezelven dwingen tot herſtel en uitbreiding van hun vervallen Fabrikwezen en zy doen daar toe, indedaad, eene poging, die ſtrekken moet om de Koopſteden, die nu groot zyn, klein te maken; ſchoon de Vertooners hen niet ten laste willen leggen, dit bepaald te hebben bedoeld.

Dan, de Vertooners komen nog verder; zy zyn alzins bereid om zich te onderwerpen aan eene matige verhoging van Rechten op eenige binnen 's Lands geconſumeerd wordende vreemde Manufacturen, ten einde die verhoging te doen ſtrekken tot premien voor de Fabriken van het zelfde soort hier te Lande; maar dit vermenen zy ook het uiterſte te zyn, waar toe men, ten aanzien van hunnen Handel, zoude behoren te komen, en dat vertrouwen zy van de onpartydige zorg van 's Lands Beſturers, voor alle takken van 's Lands welvaart.

De Vertooners zouden hier nog eene menigte reflectien kunnen byvoegen: zy zouden nader kunnen aandringen — dat hetgeen tot belemmering van eenigen tak van Koophandel ſtrekt een onmiddelyken invloed op de Navigatie moet hebben, dewelke er, zo als reeds in het voorbygaan is aangemerkt, den aan- en uitvoer door verliest — dat eene zodanige begunſtiging van de Laken-Fabriken, als de Fabrikanten vorderen, alſints geſchikt is, (en hierop verzoekt men des Bewinds byzondere attentie) om eene Monopolie te ſtichten, waarvan het natuurlyk gevolg zou zyn, dat 's Lands Ingezetenen onder het bezwaar wierden gebragt, van præciſelyk zo veel voor hunne Klederen te betalen, als het den Fabrikanten gelusten zoude onderling overeen te ſtemmen er voor aſtevorderen — dat ook aldus weldra de ééne Monopolie de andere naar zich ſlepen zou, — dat, trouwens, de Vertooners van ter zyde hebben vernomen, dat bereids de Frieſche Linnen-Reeders by Requeste hebben verzogt, verbod van den invoer of verkoop van Elberfeldſche, Osnabrugſche en andere Linnens; waardoor die tak van Commercie, zo important voor en op onze en de Spaanſche West-Indiën, Noord-America en andere Landen, zo maar op eenmaal zoude worden vernietigd — dat alzo dan mede de Frieſche Turfmakers maar moeten verzoeken, dat de invoer van alle zoorten van Koolen, zo noodzaaklyk voor een aantal Fabriken, worde belet; onder voorgeven, dat die Fabriken wel Turf kunnen gebruiken, gelyk even eens de Amersfoortſche Tabaksplanters een verbod zouden kunnen vragen van alle zoorten van vreemde Tabak; want waarom zoude men zich niet met de hunne kunnen behelpen? Terwyl eindelyk de Colonisten zouden kunnen verlangen, den invoer van vreemde Zuiker, Koffy, Katoen en andere by hen groeyende Producten belemmerd te zien. En, in één woord, dat dan de eene tak van Commercie voor, en de andere na, maar zoude moeten vernietigd worden, om welhaast Commercie, Navigatie en de Fabriken zelve geheel verloren te doen gaan. Dat wyders, en dit meriteert almede nog eene byzonde opmerking, alles wat Binnenlandſche Conſumtie van Manufacturen ſchynt te wezen, niet daadlyk zulks is; dat een zeer groot gedeelte daarvan wordt uitgeſloten aan Vreemdelingen, welken dit Land paſſeeren, en byzonderlyk die, welke door de Navigatie al hier voor een tyd vertoeven.

Dit één zy het den Vertooneren vergund hier nog by te voegen: De Fabrikanten ſpreken met zo veel ophefs van dat gedeelte Lakenen, het welk by de Publicatie van den 26 February 1802 niet verboden is, te weten, het witte onbereide, even als of dat van zo veel aanbelang voor den Manufactuurhandel ware — even als of door de vryheid om dat uitevoeren in een groot gedeelte van de behoefte der Commercie en Conſumtie wierd voorzien; dan, de Fabrikanten weten ruim zo goed als ieder Manufacturier, dat het, met opzigt tot de fyne Lakenen, in het geheel niet practicabel is, dezelven aan het ſtuk te laten verwen, en dat, ten aanzien van de gemeene Lakenen, het genoegzaam door de uſantie eveneens gelegen is; door dat, naamlyk, drie vierde gedeelten van de gemeene Lakenen, welke in gebruik zyn, gemêleerde couleuren hebben, (die men weet dat niet anders dan door in de Wol te verwen bekomen worden) en dat ook zelfs het aan het ſtuk verwen van de effen couleuren voor de gemeene Lakenen te bezwarend uitkomt; door dat men met minder kosten de gemeene Lakens, uit Engeland, in de Wol geverwd, en dus beſtand tegen het verſchieten, bekomen kan, waaruit dan van zelven voortvloeid, dat de vrylating van het witte onbereide Laken weinig beduidend is, en dat dus het verbod, ongeacht die vrylating, genoegzaam op eene volkomene prohibitie in effecte nederkomt.

Men verbiede dan, vooral, niet meer, dan by het Placaat van den Jaare 1725 is verboden; die Wet berust op de *oversoude Grondſlellingen van ons Vaderland*; onder die Wet is hetzelve tot grootheid gekomen, welke ook het het magt geweest zyn van eene of andere byzondere Fabriek of Trafiek.

Men late vry de zaak aan den *publieken geest* van dit *beſchaafde Volk* over: De Fabrikanten beroepen er zich op, en de Vertooners begeeren niet anders, dan dat dezelve gevolgd worde.

Gewis zal deze Natie zich eene goede balans jegens andere Natien blyven verzorgen, wanneer men haar de vryheid laat, om haren arbeid en het gebruik van hare ſchatten, op zodanige wyze te verdelen en aantelegken, als zy zelve, als *haar welgeſteld hoofd*, zal nuttig keuren. Het vrywerkend verſtand van de maſſe van 's Lands Ingezetenen zal zich dan, natuurlyk, regelen naar de vermogens, ligging en betrekkingen der Republiek, en daar door beter uitkomst leveren, dan te verwagten is van eenigen dwang, en voorts van de onderwerping aan de byzondere opinien van eenige Fabrikanten, die voorzeker niet vry zyn van alle eigen belang.

De Vertooners houden zich, na dit alles, verzekerd, dat dit Gouvernement rasch party zal gekozen hebben, daar er hier blootlyk quæstie is, om, of een zeker kwaad daar te ſtellen, door een ſchakel te breken in den algemenen Koophandel, en door een aantal Handelaren en andere Ingezetenen meer rechtſtreeks in den Manufactuurhandel betrokken, aan eindelooze vaxatien en aan een daadlyke privatie van hun beſtaan overtegeven — of, om eenvoudiglyk aan zich zelven overtelaten, of ten minſten op eenige andere wyze, dan door eene belemmering van den Koophandel, te favoriſeeren, de overjaarde Projecten van eenige Fabrikanten, welker goede uitſlag op zyn hoogst genomen altyd zeer onzeker is.

DUITSCHLAND en bygelegene LANDEN.

REGENSBURG *den* 8 *December*. Thans vestigen alle oogen zich op den loop der zaken van de Schadeloosſtellingen. Het Reces, of *Algemeen Beſluit*, deswegens op den 23 November genomen zynde, wierd hetzelve den 29 daar aan door den Keizerlyken Minister-Plenipotentiaris aan de Ministers der bemiddelende Mogendheden, overhandigd, doch geenszins op zo voldoende wyze als zy misſchien hadden verwagt, blyvende die Minister beſtendig in zyne voorbehoudingen volharden, en by den ſtelregel, om altoos van den uitſlag der particuliere Onderhandelingen tuſſchen de Kabinetten van Weenen en Saint Cloud, te doen afhangen de bewilliging des Keizers in het Plan van Schaêvergoeding, en van die bewilliging de waarde van alle dergelyk Ontwerp. Althans die Ministers hebben genoeg doen blyken, dat zy over die volſtandigheid van den Keizerlyken Gevolmachtigden niet vergenoegd waren, by eene Nota, door hen den 3 dezer aan de Ryks-Deputatie overhandigd, waar by zy wel kennis geven, dat zy het *Algemeen Beſluit* der Deputatie van den Keizerlyken Minister hebben ontvangen, maar tevens, in tegenoverſtelling aan de oogmerken van denzelven, zich beyveren om die Acte te doen beſchouwen als *definitief*, *onherroepelyk* en *uitevoeren*, onafhanglyk van de Onderhandelingen te Parys, en van de formaliteiten, en bekragtiging van den Keizer en het Ryk, te gelyker tyd verklaren zy voornemens te zyn, om onmiddelyk aan de Ryks-Vergadering te vragen de bekragtiging van het *Algemeen Beſluit*; dus voorby gaande de Conſtitutioneele tuſſchenkomst van het Rykshoofd, of van zyne Repreſentant; eene nieuwe onregelmatigheid, die welligt weder een zaad van verdeeldheid te meer in het Duitſche Lichaam worden kan.

Den 4 dezer hield de Ryks-Deputatie eene Zitting, in welke deze Nota ter Dictatuur gebragt wierd. Men trad ook in deliberatie over dezelve, mitsgaders over die, met welke de Keizerlyke Gevolmagtigde het *Algemeen Beſluit* aan de Ministers der bemiddelende Mogendheden had doen toekomen, en verſcheidene Leden bragten hunne ſtemmen uit, behalven ook eergister deed, en daar by hoofdzaaklyk te kennen gevende:

„ Dat zyne Keiz. Maj. van geheeler harte toetreed, tot de gemaakte ſchikkingen, ten
„ opzichte der geenen, die door de Secularisatien verloren hebben, en dat hy tot de maat-
„ regelen omtrent die geenen, wier aanſtaand lot nog niet is vaſtgeſteld, Hoogstdeszelfs
„ toetreding en medewerking beloofd, verlangende byzonder, dat er geen de minſte onze-
„ kerheid plaats hebbe omtrent het lot van den Keurvorst van Trier. —— Z. M. verklaard
„ wyders, dat Hoogstdeszelfs Broeder, de Aarts-Hertog *Antony*, plegtig en zonder uitzon-
„ dering afziet van de keuze tot de Bisdommen Keulen en Munſter, die op hem gevallen
„ was. —— De Keizer geeft verder te kennen, dat hy met even zo veel ongeduld als
„ eenig ander zyner Medeſtaaten, de bepaalde eindiging der zaake van Schadeloosſtellingen
„ te gemoet ziet, overtuigd zynde, dat niet één derzelven zyn goeden wil door ſterkere
„ blyken van gematigdheid heeft aan den dag gelegd. Dat wel aan den anderen kant, inge-
„ volge de voorſtellingen der Bemiddelaars, en de bepalingen der Deputatie, ruim in de
„ Schaêvergoedingen van andere hooge Staaten is voorzien, en in de keuze der voorwerpen,
„ op de welgelegenheid der Landen gelet is geworden, als mede dat men ook volgens bil-
„ lyke grondbeginzelen de Reclamatien der groote en kleine Staaten ontvangen, en in twee
„ veranderingen van het Plan daar op gelet heeft; dan dat alleen Oostenryks eiſchen, die
„ toch op den letter van een Tractaat, en op daadzaken rusten, niet geregeld zyn; dat
„ men integendeel door het nieuwe Plan van Schadeloosſtelling, tot nieuwe Reclamatien
„ aanleiding gegeven heeft. De Ryks-Deputatie had deze billyke klagten wel gevoeld,
„ maar dezelve niet ondersteund.

„ Dat echter de Keizer, by zyne groote opöfferingen ten behoeve van den Vreede, nog
„ deze gevoegd had, dat hy toeſtemde, dat men de beloofde *volledige* Schadeloosſtelling des
„ Groot-Hertogs van Toscaanen tot *meer dan de helft* verminderde, en zelfs zich met de
„ te Parys beloofde vermeerdering derzelve wilde te vrede ſtellen. Dat wat 's Keizers by-
„ zondere belangen betrof, zyne wenſchen zich alleen bepaalden tot het ongeſchonden be-
„ zit zyner bezittingen en rechten in het Duitſche Ryk, of, des noods, tot geëvenredigde
„ vergoedingen. Dat derhalven Z. M. zo veel in hem was, tot de regeling van het be-
„ langrykſte werk der Deputatie had medegearbeid, het welk nu nog bloedlyk afhing van
„ den goeden wil der Bemiddelaars, en van de Deputatie zelve. Dat de eerstgemelden in
„ hunne Nota van den 15 November hoope gaven tot de gelukkige voltooijing der Onder-
„ handelingen te Parys; iets, waar aan Z. K. M. des te minder twyffeld, *daar deszelfs Mi-*
„ *nister te Parys de laatſte Inſtructien, en de door het Franſche Gouvernement geëiſchte volmag-*
„ *ten ontvangen heeft*. Zo men echter onverhoopt den uitſlag dier Onderhandelingen niet
„ wilde afwagten, vertrouwd de Keizer toch, dat men in het *Algemeen Concluſum* wel eene
„ Clouſule zal willen invoegen, waarby de weg wordt opengehouden, om de veranderin-
„ gen te bewerkſtelligen, die evengenoemde Negotiatien zullen ten gevolge hebben. De
„ Minister verzoekt deze invoeging, alzo hy anderzints *niet* tot het *Algemeen Concluſum*
„ kan toetreden.

„ Voorts geeft de Minister de begeerte des Keizers te kennen, dat men aan den Groot-
„ Hertog van Toskaanen, zo wel wegens zyn voorigen Rang als een der eerſte Vorſten
„ van Italien, als tot inſtandhouding van de evenredigheid in Godsdienſten, zo als die door
„ den Westphaalſchen Vreede bepaald is, de Keurvorstlyke waardigheid verleene, welke
„ laatſte drangrede den Keizer ook doet wenſchen, dat men nog een tweeden Roomschge-
„ zinden Keurvorst in den perzoon van den Grootmeester der Duitſche Orde (Aarts-Her-
„ tog *Karel*) aanſtelle. —— Dat zelfs het evenwigt van Godsdienſten ook maatregelen om-
„ trent het Collegie der Ryksvorſten vereischt, en het geenzins twyffelagtig is, dat men
„ aan de Roomſche zyde daarin recht heeft tot eene vermeerdering van ſtemmen. Dat ech-
„ ter de Keurvorst van Bohemen, de bepaling en uitvoering van alles, wat de vermeerde-
„ ring van Leden en Stemmen in het Keurvorstlyk en Vorstlyk Collegie betreft, en van
„ alles wat dezelve verder zou kunnen vereiſchen aan den Keizer en het Ryk overlaat."

De Ministers der bemiddelende Mogendheden, Frankryk en Rusland, gaven inmiddels op den 5 dezer aan de Ryks-Vergadering, even gelyk zy aan de Deputatie hadden berigt, het *Algemeen Beſluit* over, met twee onderſcheiden Nota's, beide gedateerd den 4 December, en by welker eerſte zy eene korte ſchets voordragen van den ſpoedigen loop der Deliberatien over de zaak der Schaêvergoedingen, die zodanig geweest is, dat op den 23 November de Deputatie met de Ministers van Frankryk en Rusland zamenſtemmende, in eene *plegtige* en *definitive* Acte heeft kunnen ſmelten, alles wat aan weerskanten was goedgekeurd; dat die Acte zo compleet is als zy zyn kan, en in derzelver poſitive bepalingen, en in het klein aantal voorwerpen, die dezelve nog tot nadere bepaling overlaat; dat de bemiddelende Mogendheden die in derzelver algeheelheid erkennen, en beſchouwen als een gemeenzaam Werk, byzonderlyk geplaatst onder derzelver toeverzicht, en vatbaar voor het ontvangen der bekragtigingen, die het tot een Acte van het Duitsch Lichaam kunnen maaken; dat het op dien grond aan de algemeene Ryks-Vergadering wordt gepreſenteerd, en verzogt dat het ſpoedig worde overwogen, aangenomen naar zynen geheelen inhoud, geratificeerd en gerecommandeerd, op de gewone wyze, ter ratificatie van den Keizer; dat de Keizerlyke Minister daaraan nog geenen volledigen byval heeft gegeven, misſchien wagtende naar den uitſlag der Negotiatien tuſſchen zyne Keizerl. Maj. en de bemiddelende Mogendheden aangevangen, over eenige pointen, die het Huis van Oostenryk aangaan, om zonder eenige bepaling met derzelver Ministers te kunnen medewerken; maar dat de Ryks-Vergadering kan verzekerd zyn, dat de Bemiddelaars niets zullen verzuimen, om het geen tot hiertoe gedaan is, te beſtendigen; dat zy aan den anderen kant wel zal willen overweegen, dat, indien het, om Duitschland voor dringende gevaaren te beveiligen, onvermydelyk is de vergeeken, het van het grootſte belang is onmiddelyk eene regelmatige orde in de plaats van die der noodzaaklykheid te ſtellen.

By de tweede Nota geven de Ministers der bemiddelende Mogendheden den ſtaat der ſtemmen op, welke tot hier toe by den Ryksdag zyn uitgeoefend, en die, welke provisioneel *uit te ſchrabben*, *op te ſchorten*, of provisioneel *te behouden* zyn; en dan gaan weg.

Uit het Keurvorſtelyk Collegie, Keulen, Trier en Mentz, maar de laatſte komt op nieuw als Keurvost Aarts-Cancelier.

Uit het Vorſten-Collegie gaan 18 ſtemmen weg: als mede uit het Ryks Graafyk Collegie, alle Abtdyen, Proostdyen, Prinsdommen, Graafſchappen, Heerlykheden, onmiddelbaare Rykslanden en Standen, op Fransch of Zwitzersch Grondgebied gelegen.

Provisioneel worden *opgeſchort*, 18 Geestelyke ſtemmen, die geſecularisseerd zyn, mitsgaders de ſtemmen der Ryks-Steden, behalven die van Augsburg, Lubeck, Neurenberg, Francfort, Bremen en Hamburg.

Provisioneel worden *toegelaaten*, 3 ſtemmen in 't Collegie der Vorſten, 16 in dat der Ryks-Graaven, als mede Regensburg in 't Vorſten Collegie voor den Aarts-Cancelier, en Lubeck voor den Hertog van Holſtein-Oldenburg.

Over de wyze dezer opſchorting is de Ryksdag het eergister niet eens kunnen worden, en is die zaak tot eene volgende Zitting verſchoven, in welke men ook bepaalen zal het ſtemmen over het algemeen Beſluit der Deputatie, hetwelke men denkt dat binnen 4 Weeken zal zyn.

FULDA *den* 12 *December*. Voorleden Maandag had men hier het genoegen om onzen nieuwen Vorst, de Erfprins van Oranje, voor de eerſtemaal binnen onze muren te zien. De vreugde onder alle Rangen van menſchen was buitengemeen groot en zal waarſchynlyk in geene der Landen van Schadevergoeding worden gelyevenaard. De Geheimraad *von Schenk* was zyne Hoogheid daags te voren met Schuchtern te gemoet gereden. De Overſte Amptman *von Meulhof*, de Graaf *von Pattenbach* en de Hof-Kamerraad *Rang* ontvingen hem op de Grenzen, alwaar le overal Militairen onder het Geweer. Een gedeelte der Kooplieden dezer Stad had zig aan de groote Brug over de Fulda, een half uur van hier, te Paard en in eene ſchoone Uniform, geposteerd en maakten, na dat zy den Prins begroet hadden, de voorhoede uit van den trein, waar mede zyne Hoogheid, onder het losſen van het Geſchut en het waayen der Vlaggen de Stad inreed. Aan de Poort werd de Prins ontvangen door

den Magiſtraat, 6 Compagnien Militairen en eene talryke menigte Volks; terwyl het Domkapittel, de Adel en de Lands-Collegien op het Slot vergaderd waren. Terſtond na zyne aankomst begaf zich de Vorst naar den ouden Prins Bisſchop, welke nog op het Slot was en kort voor den Maaltyd gaf hy hem wederom een bezoek om hem tot het Middagmaal af te halen. Gedurende dien tyd ſpraken hunne Doorluchtigheden zeer vriendſchaplyk met elkander en des avonds was de geheele Stad geïllumineerd, welke Illuminatie, benevens de opgerigte Eerbogen enz. door zyne hoogheid en deszelfs Hofſtoet, met veel genoegen werden beziglgd.

BATAAFSCHE REPUBLIEK.

DEN HAAG *den* 21 *December*. Door het Staatsbewind is in plaats van den Burger *J. L. Huber*, die thans een der Drost-Ambten in het Departement Friesland bekleed, tot Lid der Wetgeevende Vergadering benoemd, de Burger *Allard Scheltinga*.

De Ridder *d'Andrada*, Minister van zyne Catholyke Maj. heeft op laatſtleden Saturdag een luiſterlyk Aſſemblée en Bal gegeven aan de Leden der Regering, het Corps Diplomatique, enz.

Men heeft gister vernomen, na de aankomst van twee Franſche Couriers uit Parys, die in den voor voorleden nagt elkander opvolgden, dat geen Franſche Bezetting, noch Franſch Hoofdkwartier in deze Reſidentie plaats zal hebben. Het Hoofdkwartier zal te Breda opgerigt worden.

A D V E R T E N T I E.

*** THESAURIER-GENERAAL EN RAADEN VAN FINANTIEN brengen by deze ter kennisſe van de Belanghebbenden, dat, overeenkomſtig 't door hun geadverteerde op den 3 dezer, op heden, in het openbaar en ten overſtaan van Gecommitteerden uit de Nationaale Rekenkamer, is geprocedeerd tot de *Derde UITLOOTING der LOSRENTEN ad Vier per Ct.*, geſproten uit de Converſie der zogenaamde *LEGERLASTEN* en andere in den jaare 1794 gemaakte Schulden, in conformiteit van het Decreet des Vertegenwoordigend Lichaams van den 31 May 1799; en zulks tot eene Somma van *agt-en-veertig duizend één honderd en vyftig Guldens*.

Zynde de uitſlag dezer Looting gebleeken te zyn als volgt:

No.	3656	Capitaal .	*f* 1000	No.	2900	Capitaal .	*f* 1000
	3421	. .	- 500		2102	. .	- 200
	624	. .	- 500		2777	. .	- 1000
	1667	. .	- 400		166	. .	- 1000
	2778	. .	- 1000		106	. .	- 1000
	165	. .	- 1000		853	. .	- 100
	2666	. .	- 1000		770	. .	- 1000
	3700	. .	- 1000		1723	. .	- 100
	2341	. .	- 1000		952	. .	- 1000
	3912	. .	- 1000		824	. .	- 500
	699	. .	- 200		3461	. .	- 300
	674	. .	- 300		2496	. .	- 200
	87	. .	- 1000		4048	. .	- 1000
	4103	. .	- 100		1487	. .	- 100
	2934	. .	- 100		95	. .	- 1000
	353	. .	- 200		2586	. .	- 100
	1336	. .	- 200		3845	. .	- 1000
	3404	. .	- 1000		1060	. .	- 100
	2425	. .	- 600		4738	. .	- 1000
	2379	. .	- 1000		798	. .	- 1000
	1943	. .	- 450		3388	. .	- 1000
	4131	. .	- 1000		3354	. .	- 100
	2370	. .	- 1000		1792	. .	- 1000
	1125	. .	- 200		1555	. .	- 150
	3860	. .	- 100		2441	. .	- 500
	3195	. .	- 300		994	. .	- 500
	1925	. .	- 500		3382	. .	- 1000
	1400	. .	- 300		1595	. .	- 250
	2664	. .	- 1000		3245	. .	- 300
	1295	. .	- 100		3051	. .	- 100
	4360	. .	- 1000		1779	. .	- 1000
	4839	. .	- 1000		2334	. .	- 1000
	2047	. .	- 250		864	. .	- 100
	312	. .	- 300		464	. .	- 1000
	524	. .	- 300		968	. .	- 1000
	440	. .	- 1000		1265	. .	- 100
	2655	. .	- 350		4041	. .	- 100
	4674	. .	- 1000		81	. .	- 1000
	1614	. .	- 1000		2695	. .	- 150
	1598	. .	- 450		2847	. .	- 600
				Totaal		.	*f* 48150

En zullende de Aflosſing der alzo uitgelootene Losrenten, met aanbetaaling der Intresten tot ultimo December dezes Jaars, geſchieden aanvanglyk na den 16 January eerstkomende, ten Comptoire van den Ontvanger-Generaal der Adminiſtratie te Lande, Mr. *N. M. Boogert van Alblasſerdam*, en zulks tegen overgifte en intrekking van gemelde Losrenten met alle de daarby behoorende Coupons.

Actum in den Haag, den 16 December 1802.

Ter Ordonnantie van dezelven,
T. C. DE BORDES.

*** HET TONEELGEZELSCHAP, onder de Zinſpreuk: *En Jouant on Apprend*, zal de eer hebben op Woensdag den 29 December 1802, in hunne Schouwburg te vertoonen: DE ONECHTE ZOON, Toneelſpel in vyf Bedryven, door *A. von KOTZEBUE*; en na hetzelve: DE TWEE LINTEN, Zangſpel in een Bedryf, uit het Fransch na 't Msſ., de Muſiek van de Heer *DE BLOIS*; præcys 's avonds ten 5 uuren op het Toneel.

Alzo door 't overlyden van *A. H. C. Steenſma*, 't Organist, Voorzangers en Schoolmeesters Ampt te St. Jacobi Parochie is komen te vaceeren, op een Jaarlyks traſement van twee honderd Guldens, vrye Wooning en verdere Emolumenten. Zo worden uit naam van *'t Gemeente Beſtuur van 't Bild*; alle die geene welke tot die POSTEN genegen zyn en de vereischte bekwaamheden hebben, uitgenodigd, op Donderdag den 6 January 1803, 's morgens om 9 uur, in de Kerk aldaar, om proeven van hunne bekwaamheden te laaten zien en hooren, des voldoende aan 't 12de Articul der Publicatie van den 15 Juny 1801, en van voldoende Atteſtatien wegens hun zedelyk gedrag voorzien.

Ter Ordonnantie van 't Gemeentebeſtuur,
E. VAN LOON, Secretaris.

De Belanghebbende in de nagelaten Boedel van wylen *HENDRIK MINTJES*, in leven gewoond hebbende op de Oude Bildzyl, worden verzogt op Woensdag den 5 January 1803, 's morgens te 9 uur, ter Secretarie van 't Bild te St. Anna, om betaalinge te ontvangen en 't verſchuldigde te voldoen.

De Notaris M. VAN DEN ACKER, zal op Maandag den 27 December 1802 by den finalen Palmſlag, 's avonds om vyf uuren, ten huize van *Johs. Wienſma*, Castelein op de Vlecque de Joure, op zeer gemakkelyke Termynen, præſenteeren te Verkopen: Een deftige en wel betimmerde HUIZINGE, SCHUURE en BAKKERY, waar in zedert lange Jaaren met goed ſucces de Bakkery is gedreeven, voorzien met een Voorhuis, ruime Kamer met een Schryfkamertje, Bakhuis en Oven, ſuffiſante Keuken en Kelder; voorts Regenwatersbak, Put en verdere Gerieflykheden; zampt een fraayen en rooyalen TUIN, voorzien met zeer veele ſchoone Vrugtbomen en verdere annexen, ſtaande en gelegen aan de Vaart op voorſz. Vlecque, wordende thans bewoond en gebruikt door de Mr. bakker *Marten Wilms* als Eigenaar, tot den 12 May 1803, als dan vry te aanvaarden.

Zynde de Conditien inmiddels by bovengemelde Notaris, als Actuarius te vernemen.

De Secretaris M. VAN DEN ACKER, zal op Maandagen den 10, 17 en 24 January 1803, by de Beſchryving, Verhoging en finalen Palmſlag, telkens 's nademiddags om twee uuren, ten huize van *Johannis Jans*, Castelein in de Gouden Leeuw op de Vlecque Joure, præſenteeren by Strykgeld te Verkopen: Eene Heerlyke ZATHE en LANDEN, met eene nieuwe zeer uitmuntende HUIZINGE en SCHUURE, ſampt Watermoolen en Hovinge met veele ſchoone nieuwe Vrugtboomen cum annexis, ſtaande en gelegen in den Dorpe Snikzwaag, en aldaar gequoteert ſub No. 17, groot na naam en faam drie-en-tagtig Fondematen, zo buiten als binnen Dyks, belast met veertien Floreen, by *Joost Aſſis* cum uxore als Eigenaars in gebruik, en op St. Petri en May 1813 vry van Heuringe. De Conditien zyn inmiddels by bovengemelde Notaris als Actuarius op de Joure te vernemen.

NB. Uit de hand te Koop: Een half VEER, varende van 't Heerenveen op Sneek, Harlingen en Franeker, adresſeere zig by YME HENDRIKS, op 't Heerenveen.

By OKKE J. VAN DER STOK te Harlingen zyn te bekomen, beste Engelſche SLYPSTEENEN, van verſchillende grootens, waar onder zyn van 4½ Voet, van 5 Voet groot, zeer geſchikt voor kleine Pelmoolens, voor een civiele Prys. De Brieven Franco.

Men zal Woensdag den 29 December 1802, ten twee uur præcys, in de Herberg Bentem te Harlingen, publiek Verkopen: Ongeveer vier Lasten beſchadigde HAVER, leggende in het Pakhuis *de Zon*, aan de Zuiderhaven, en 's morgens van den Verkoopdag te zien, nader informatie by BAREND VISSER en ZOON aldaar.

**** De Boekverkoper P. BRANSMA in de Groote Hoogſtraat te Leeuwarden, zal ten zynen Huize by Auctie Verkopen, op Dingsdag den 11 January 1803, en volgende Dagen: Eene zeer fraaye Verzameling van wel geconditioneerde BOEKEN in alderhande Faculiteiten; beneffens een menigte RARITEITEN, breder in de Catalogus vermeld, waar onder een menigte uitmuntende Werken, als: Bybels in Folio en Quarto, *Schotanus*, Beſchryving van de Heerlykheid Friesland, Leven van *M. de Ruiter*, *Ferwerda* Grootwapenboek, Afbeelding der Geſchied. des O. en N. Teſt., by *Mortier*, met eerſte Plaatdrukken van *J. Luiken*, *Patrik*, *Pohls* en *Wels* Verkl. over de Bybel, in Folio en Quarto, *Vosmaer* over de Dieren, met gecoul. Pl., *van Lier* over de Slangen en Adders, met dito Pl., Nederl. Oudheden in 18 fr. Banden, *Rademaker* Oudheden en Gezigten, met omtrent 200 Afbeeldingen, Vaderl. Hiſtorie, alle de Werken van *C. Feitama* in fr. Banden en eenige fraaye Atlaſſen; de Boeken en Rariteiten zullen 's dags voor de Verkopinge van een ieder kunnen worden gezien, waar van de Catalogus aanſtaande Woensdag den 29 dezer by boveng. Auctionaris zullen worden uitgegeven, als mede by de Boekverk. in de andere Steden.

*** COMMISSARIS UIT DE REKENKAMER VAN FRIESLAND, zal des Maandags voordemiddags van elf tot twaalf uuren, en 's Vrydags nademiddags van half vier tot half zes uuren, op het Collegie binnen Leeuwarden vaceeren, tot afgaave van volgende *Nieuwe Schuldbrieven*, als:

1. Voor de ter Converſie overgegevene Obligatien, geſproten uit de Heffing van de 50ſte Penning, volgens Reſolutien van 12 February 1794 en 8 April 1795, voor zo verre de Renverzalen daar voor afgegeven zyn genummerd van No. 2578 tot 2586 ingeſloten.

2. Voor de Recepiſſen herkomſtig uit de Heffing van 3 pCt. op de Bezittingen, volgens Publicatie van 15 Maart 1800, en waar van de Renverzalen zyn lopende van No. 1698 tot 1724 ingeſloten.

3. Voor de Recepiſſen geproflueerd uit de Vrywillige Negotiatie onder verband der Nationaale *Domeinen*, volgens Publicatie van 20 February 1801, voor zo verre de Renverzalen daar van zyn gequiteerd met No. 412 tot 427 incluſief.

4. Voor de Recepiſſen geſproten uit de Heffing van 2 pCt. op de Bezittingen, ingevolge Publicatie van 19 Juny 1801, en waar van de Renverzalen daar voor afgegeven, zyn genummerd tot No. 227 ingeſloten.

Op last van Commisſaris,
W. D. RUITINGA, Commis.

NB. Door de verſchikking der Weekmarkt op Vrydag den 31 December, zal tot de afgave der Schuldbrieven worden gevaceerd op Donderdag den 30 daar te vooren, 's nademiddags van half vier tot half zes uuren.

*** De COMMISSIE belast met den Ontvangst der ingeſchrevene Gelden, ter uitdeeling van Spys aan Behoeftigen, geduurende deze Winter te Leeuwarden, zal ten dien einde op den Raadhuize vaceeren, op Maandag, Dingsdag en Woensdag den 27, 28 en 29 December, 's voormiddags van 10 tot 12 uur, en 's nademiddags van 2 tot 4 uur. Wanneer de milddadige Ingezetenen vriendelyk verzocht worden hunne Liefdegaven te bezorgen, en ſchriftelyk, met melding van Naamen, Woonplaats en groote van 't Huisgezin, optegeven die geene, welke zy, ter bekoming der voornoemde Spys, mogten willen recommandeeren.

Op last der Commisſie voorn.,
P. ZEPER.

*** Mr. E. ROORDA, Ontvanger der agt- en vyf-en-twintig jaarige Heffingen te Leeuwarden, adverteerd door dezen, dat hy als nog vaceert tot den Ontvangst van gemelde Heffingen wegens de Diſtricten *Leeuwarden* A *en* B, *Oosterlittens*, *Grouw en Berlicum*; waarſchuwende een ieder, welke zyne Fourniſſementen, *zo wegens 't ½ per Ct. op de Bezittingen, als de 2 en 5 per Ct. op de Inkomſten*, nog niet heeft gedaan, om dezelve ten ſpoedigſten, op de gewoone uuren, ten zynen Comptoire te voldoen.

*** Heden morgen verlostte van een ZOON, *ANTJE WOUTERS*, Huisvrouw van Leeuwarden den 20 December 1802. L. FEITS.

*** Heden middag is verlost van eene welgeſchapene DOCHTER, de Huisvrouw van Heerenveen den 20 December 1802. D. SJOLLEMA.

*** Heden nademiddag byna 5½ uur, overleed myne geliefde Huisvrouw, MARYKE BOUMA, oud zynde 29 Jaaren en 4½ Maanden, aan de gevolgen eener Borstziekte, welke een einde aan haar jeugdig en voor my zo dierbaar leven maakte, een verlies zo ſmertelyk, met wien ik omtrent 6½ Jaaren gehuwd was, my als dierbaare Liefdepanden drie Kinderen nalaat; ik zwyge echter den Alwyzen, hopende dat hy U allen voor ſmertelyke Sterfgevallen beware, en met my, onder de rampen dezes levens kragtig vertrooste.

Bolsward den 18 December 1802. D. BROUWER.

ZEE-TYDINGEN.

Den 17 December in Texel binnen gekomen G. C. Loſewits, A. H. de Jong, beide van Bourdeaux. M. Jurgens, van Nantes. T. Harpert, van Londen. D. Bache, van Liverpool; de laatſte heeft een Anker, Touw, Boot en Sloep verloren. De wind Noord-Oost.

Uitgezeild G. H. Sonsbeek, naar Louiſiana. T. Joosten, naar de Straat. A. A. Potjer, naar Rochafort. P. Rom, H. H. Nicolaas, beide naar Londen. J. Edmund, R. Michel, beide naar Sunderland. C. Derkſen, J. D. Otto, beide naar Goeree. M. C. de Boer, naar Hellevoet.

Den 18 dito niets gepasſeerd. De wind Noord-West.

Den 19 dito binnen gekomen C. P. Kramer, van Londen. De wind Noord Noord-Oost, harden wind. Niets uitgezeild.

Eergisteren nog uitgezeild G. Nettenſtad, naar Frankryk.

Den 15 dito in het Vlie niets gepasſeerd. De wind Zuid Zuid-West.

Den 16 dito niets binnen gekomen. De wind Westlyk.

Uitgezeild J. Laarman, O. J. Galts, beide naar Hamburg. J. Meyer, naar Hoeſem.

Den 17 dito binnen gekomen, na Posttyd, een Brik; de naam onbekend. De wind Noord-Oost. Niets uitgezeild.

Den 18 dito niets gepasſeerd. De wind Noord-West.

De Brik, gisteren gemeld, kon door den harden wind niet gepraaid worden.

PRYZEN DER BATAAFSCHE RESCRIPTIEN en andere EFFECTEN,

zo als dezelve waren *den* 21 *December* 1802 op de Beurs te Amſterdam.

Bataaffche Reſer. Losbaar	1802	99¼	à 99¾	Losrenten	3½	pCt.	63¼ à 63¾
	1803	94¼	à 95	Dito uit de Domeinen	4	pCt.	73¼ à 73¾
	1804	91	à 91½	Nieuwe Heffing van 1801	3½	pCt.	61 à 61½
Na de Vrede		70¼	à 70¾	Gelderſ. Schavergoeding	4	pCt.	57½ à 58
Geforc. van 1795 en 1796	2½	pCt.	43¼ à 43½	Brabandſche Schaverg.	4	pCt.	57½ à 58
Vrywillige Negotiatie	5	pCt.	75½ à 76	Obligatien Rusland	5	pCt.	90¾ à 91
Vrywillige Neg. van 1802	5	pCt.	86 à 86½	Weenerbank	5	pCt.	84 à 84¼
Looten uit dito *f* 177,	179,	126	à 130	Dito	4	pCt.	71 à 71½
Pryzen uit dito Lotery	2½	pCt.	63¼ à 63½	Geconſ. Inſcriptien	5	pCt.	49½ à 50
Schuld-Brieven	3	pCt.	50½ à 50¾	Certificaten van dito			50¼ à 50½
Losrenten	3	pCt.	54 à 54¼	Certificaten			12½ à 13⅝

De Secretaris H. CANNEGIETER te Grouw, præſenteert by Boelgoed te Verkopen, op Eernzummer Zyl, ten huize van *J. J. de Graaf*, Koopman aldaar: 60 Hamburger Bovenlandſche Eyken BALKEN, van 40 tot 60 Voet lang, als mede 3 Hamburger Greenen ROEDEN of MASTEN, lang 63 Voet, 50 KLOSSEN, en verſcheidene Ladingen Zwols Eyken HOUT, een Lading mooy KROMHOUT, een parthy Eyken PLANKEN en POSTEN, een parthy Grenen Genier PLANKEN en eenige honderden JUFFERS, alles nieuw en fris aangekomen. Wie gadinge maakt, kome op Vrydag den 31 December 1802, ten voornoemde plaatze.

De Secretaris J. JONGBLOED, præſenteerd publiek te Verkopen:

I. Een deftige en voor weinig Jaaren nieuw gebouwde HUIZINGE en TUIN te Idskenhuizen, voorzien van een ruim Voorhuis, rooyaale Kamer en Keuken, met Put, Regenwatersbak, en verdere Commoditeiten, door de Eigenaar *Jelle Jentjes* bewoond, op den 12 May 1803, vry te aanvaarden.

II. Het VEERSCHIP met deszelfs Gerechtigheid, vaarende van Idskenhuizen op Sneek en Joure et vice verſa, in het laatst van den Jaare 1797 nieuw uitgenaald, met Zeil, Treil en verdere annexen, zodanig by voorn. *Jelle Jentjes* wordt bevaren, tertyd na den finalen Palmſlag te aanvaarden.

Wie gadinge maakt, kome op Donderdagen den 30 December 1802, by de Verhoging, en den 6 January 1803 by den finalen Palmſlag, telkens 's nademiddags om 1 uur, in de Herberg te Idskenhuizen, en kope op voorlezen Conditien, inmiddels te vernemen by de Actuarius bovengen. te Langweer.

§ § Uit de Hand te Koop: Een JAGT, met Zeil en Treil, lang 18 Voet, wyd en hol na rato; dezelve vraagt aan OUDERS of VOOGDEN om een JONGELING, die genegen is om het Timmeren en Schrynwerken te leeren. Wie hier toe genegen is kan zich vervoegen by *JAN JAKS*, Mr. Timmerman en Kastmaker te Peins, die in billykheid wil handelen. Brieven Franco.

(§) (§) (§) Op den 20 November l. l., is gevonden een ZAKJE GELD, (de welk zedert verſcheidene Uitroepingen nog niet is afgehaald) die 't zelve verloren heeft en blyken van Eigendom kan toonen, adresſeere zich by *JAN HENNING*, Mr. Wieldraayer op de Vleeschmarkt te Leeuwarden.

NB. NB. NB. Door het overlyden van J. ELSINGA, uit de hand te Koop: Een Octroyeerd VEERSCHIP, varende van Stavoren op Leeuwarden en Sneek, vice verſa, om op den 2 February 1803 te aanvaarden. Wie hier aan gadinge maakt, gelieve zig te adresſeeren by de Wed. *Elſinga* te Stavoren.

† † † Een VERWER en GLAZEMAKERS KNECHT, die zich dat Handwerk redelyk wel verſtaat en genegen is te werken, by *H. P. RUVERSMA*, Mr. Verwer en Glazemaker te Buitenpost, kan vroeg in het Voorjaar aldaar Werk bekomen, en wordt verzogt hoe eerder hoe liever te komen accordeeren.

§ § De door de DEPARTEMENTAALE COMMISSIE VAN GENEESKUNDIG BESTUUR, geadmitteerd en geëxamineerd *KIES- en TAND-MEESTER*

GERSON LEON,

woont in de Groote Kerkſtraat vlak over de Beyerſtraat, waar zyn Bord boven de Deur hangt, te Leeuwarden, adverteerd: dat hy de beſchadigde Kiezen en Tanden, Stompen en Brokken, of Gekankerke, zo wel aan bejaarde Lieden als aan Kinderen, op een zeer gemaklyke wyze er uit neemt, geneest ook de Scorbuit in de Mond, neemt de Kankeragtige ſloffen weg, doet het Tandvleesch weer aangroeyen, en maakt de loſſe Tanden wederom vast; bovengemelde maakt ook de zwarte Tanden wit als Yvoor, en zet nieuwe Tanden in de plaats, zo er mankeeren, die van de Natuurlyke niet onderſcheiden kunnen worden, zo als er Patienten zyn die holle Kiezen in de Mond hebben, en bovengemelde bevind dat zy te goed zyn om te trekken, dan neemt hy de pyn daar uit, en vult ze weer aan met koud Lood of Goud, zonder pyn, dat zy nog lange Jaaren kunnen gebruikt worden. By bovengemelde is te bekomen, alles wat de Mond betreft, het zy Tandpoeder, Opiat Royal en Mondſpoeling; hy houdt zich vriendelyk gerecommandeert en verzeekt een ieders gunst.

NB. De bovengemelde waarſchouwt aan een ieder, om voorzichtig te zyn, van zig niet te laten misleiden van zogenaamde Landloopers, die zig uitgeven voor Mond Medeyns, al zyn het ook de Ruikene Wateren Kooplieden, welke hoegenaamd niets mogen Verkopen wat de Mond aanbetreft, en het dus maar is om de Menſchen te misleiden, om reden dat zy geen kennis daar van hebben.

HET GEMEENTEBESTUUR VAN LEEUWARDEN, gedenkt door hunne Gecommitteerden tot de Bouwzaaken, aan de meestbiedende publiek te Verpachten: De Opkomsten van de Stads VISCHMARKT; als mede de Visschernyen van de Stads GRAGHT, het VLIET, de Ee, POTMARGE, en het Wippen van de Verwers BRUG, voor den tyd van 3 Jaaren, integaan met 1mo January 1803. Wie hier aan gadinge maakt, kome op Vrydag den 31 December 1802. 's nademiddags om 2 uur op den Raadhuize van voorsz. Stad, zynde de Conditien intusschen aldaar ter Secretarie, te zien.

HET GEMEENTEBESTUUR VAN LEEUWARDEN, gedenkt door hunne Gecommitteerden tot de Bouwzaaken, aan de minstaannemende te Besteden, het Tweejaarig onderhoud van de Stads Werken, als:

I. Van het TURFHUIS en PYPEN. En

II. Van de verdere PYPEN en BRUGGEN in gemelde Stad.

Wie hier aan gadinge heeft, kome op Vrydag den 31 dezer, 's nademiddags om 2 uur op den Raadhuize binnen gemelde Stad, alwaar 8 dagen te voren de Bestekken en Conditien ter Secretarie te zien zyn, die 's morgens op de dag der Besteding zullen worden voorgelezen, zullende 's daags te voren door de Stads Architect de Werken aangewezen worden, die zig ten dien einde 's morgens om 10 uur, op den Raadhuize zal laten vinden.

HET GEMEENTEBESTUUR VAN DE STAD HINDELOPEN, zal op Dingsdag den 28 December eerstkomende, 's nademiddags te één uur, op het Raadhuis dezer Stad, publick Verhuuren, voor de tyd van twee Jaaren vast: Het Stads ZYLHUIS, met de OPKOMSTEN van de SLUIS, en aankleve van dien.

De Secretaris E. FOCKEMA en de Procureur Fiscaal G. W. POSTHUMA te Dockum, zullen op Woensdagen den 29 December 1802, by de eerste Zitdag, en den 5 January 1803, by de finale Palmslag, telkens om 5 uur na noen, ten huize van *Focke Jacobs*, Castelein op de Streek onder Aalsum, publiek by Strykgeld præsenteren te Verkopen: Een hegt, sterk en wel bezeild KOFFE-SCHIP, met Zeil en Treil, Ankers en Touw, lang 50 Voet, wyd 12½ Voet en hol na rato, leggende aan de Helling van *Sake Jans*, Scheepstimmerbaas op de Streek onder Aalsum. Breder by Billetten gespecificeerd.

Dr. B. SLOTHOUWER, en de Procureurs J. en S. JAARDA, zullen op Maandagen den 27 December 1802, en 10 January 1803, by de provisioneele en finale Palmslag, te elf uur voor noen, ten huize van *Jelle Feikes*, Castelein te Oudkerk, publick by Strykgeld præsenteren te Verkopen: Agt Pondematen GREIDLAND, gelegen onder Oenkerk aan het boveneind van de groote Gemeenschar, en bezwaard met één Floreen, doch Petri 1803 vry te aanvaarden. Breder by Billetten.

De Procureurs J. en S. JAARDA, zullen op Dingsdag den 28 December 1802, by de finale Palmslag, te elf uur voor noen, *in het Dockumer Veerhuis* te Leeuwarden, præsenteren te Verkopen: Een hegte HUIZINGE aldaar, op de Nieuwebuuren, by *S. v. d. Werf* als huurder in gebruik, tot den 12 May 1803, en bezwaard met drie Strs. Jaarlyksche Grondpagt. Waar op geboden geboden is 325 Car. Gls. Breder by Billetten.

Kunnende de Verhoginge geschieden by de Stads Roeper *Klaas Camminga*.

Dr. T. MESDAG, en de Proc. WESTENDORP, beide te Bolsward, zullen op Vrydagen den 31 December 1802 by de Beschryving, den 7 January 1803 by de Verhoging, en den 14 daar aan volgende Finaal by Strykgeld Verkopen:

I. Drie Pondematen uitmuntend GREIDLAND, gelegen direct buiten de Sneker Poort te Bolsward aan de Laan, bekend onder de naam *van Bleek of Poortje*, tot St. Petri 1803 in huur by den Koopman *Pier Jakkles* voor 53 Guldens vry Land, belast met twee Floreen.

II. Zeven Pondematen GREIDE, leggende onder de Jurisdictie der Stad Bolsward aan de Sneker Vaart, thans by *Klaas Jans Ketelaar* in gebruik tot St. Petri 1806, voor de geringe huur van 49 Guldens vry Geld, belast met 2 Floreen 9 Stuivers.

Wie hier aan gadinge maakt, kome op tyden boven omschreven, ten huize van den Castelein *Wiebren de Vries*, in 't Fortuin te Bolsward, telkens 's nademiddags twee uur præcies. De Conditien zyn by voornoemde Actuarien te zien.

De Notaris PIETER BOOTSMAN op 't Heerenveen, zal op Saturdagen den 15 January 1803, by de Verkopinge, den 22 dito by de Verhoging, en den 29 dito by de finale Palmslag, telkens 's nademiddags om 2 uur, ten huize van *Grietje Intes*, Casteleinske in 't Heerenlogement op 't Heerenveen, publiek by Strykgeld præsenteren te Verkopen: Een wel bezeild SCHUITE SCHIP, met Zeil en Treil, Ankers en Touwen, staande en lopend Wand, cum omnibus annexis, lang over Steven 68, wyd 14¼ en hol op zyn Wellings 4½ Voeten, zodanig en in dier voegen, laast by *Jan Isaks* Schipper, woonagtig te Slooten is bevaren, en thans leggende voor de Huizinge van de Wed. *Aulus Barteles Lemstra*, op de Heeren Wal by 't Heerenveen.

De Notaris G. HELDER, zal op Maandag den 27 December 1802, (by Continuatie) by den finaalen Palmslag, 's avonds om vyf uur præcys, ten huize van de Wed. *Du Pont* op de Wirdumerdyk te Leeuwarden, publiek præsenteren te Verkopen:

I. Een hegte, royaale en tot diverse Affaires zeer geschikte Koopmans HUIZINGE cum annexis over de Korenmarkt te Leeuwarden, by de Mr. Kastmaker *R. Adema* gebruikt tot den 12 May 1803. Waar op geboden 3500 Car. Gls.

II. Zeven en een tweede Pondematen allerbest GREIDLAND, agter het Woudboers Huis, aan de buiten Cingel van voorschr. Stad, belast met 5 Floreen. Geb. per Pond. 650 C. Gls. En

III. Zeven en een half Pondematen DITO aldaar, belast met 5 Floreen. Waar op per Pondemate geboden is 595 Car. Gls. —— Beide Stukken by de Mr. Slagter *B. Miedema* gebruikt tot Petri 1803.

Secretaris H. W. VAN DER KOLK, præsenteert op Maandagen den 3, 10 en 17 January 1803, in de Herberg te Wommels, by de Beschryving, Verhoging en finale Palmslag, telkens 's nademiddags om een uur, te Verkopen: Een hegt en voor eenige Jaaren nieuw uitgehaald COFFESCHIP, lang over Steven 46 Voeten, wyd 8¾ Voet binnenwerks hol 3¼ Voet, met zyn byna nieuwe Zeilen, Touwen Ankers en verder Toebehoren, thans te Wommels leggende.

Alle de geene die iets te prætendeeren hebben van of verschuldigd zyn aan den geabandonneerden Boedel van JOHANNES HILARIUS en Vrouw, gewezen Kooplieden te Leeuwarden, gelieven daar van aangaave en betalinge te doen uiterlyk voor 1mo January 1803 aan *T. Barius*, Notaris en Procureur Fiscal, in de Breedstraat in genoemde Stad, als mede geauthoriseerde Curator Bonorum over dien Boedel.

Iemand genegen zynde een BUITENVERBLYF te STIENS te Huuren, tegen May 1803, (bestaande in 2 Voorkamers, Kelderskamer, waar van 2 Behangen zyn, waar onder een groote Kelder is, Keuken, Wagenhuis, Stalling voor 2 Paarden, en een Tuin met beste jonge en fyne Vrugtbomen, en verdere annexen van dien,) kan zig adresseeren aan *JACOB VRIES* te Stiens; of aan Do. *G. A. PASSMIER* te Finkum.

EEN PERZOON, (dog liefst een Ongetrouwde) kundig in het Kweken van allerleye GROENTENS, Snoeyen van BOMEN, Enten en Oculeren, en verders wat tot een TUINMANS Werk behoort, genegen is, zich in een vaste Dienst te verbinden, tegens Lichtmis of met den 1 Maart, kan zich, mits voorzien van voldoende Attestatien van een goed gedrag, adresseren aan den Drukker dezer, des de Brieven vragt vry.

H. KONING en COMP., Kooplieden te Sneek, waarschouwen hier mede, dat niemand iets aan *JURJEN KONING* gelieve te betaalen wegens hunne Compagnieschap, al waare het zelfs dat de Goederen door hem zelve zyn Verkogt in 1801 of vóór die tyd; als mede, dat niemand aan gezegden *Jurjen Koning* op bovengem. Firma iets Crediteere, alzo hier door geene betaaling zal worden gedaan. Die Gelden aan hen schuldig zyn, gelieven dezelve te betaalen aan zyn Broeder, of aan zyn Oom, beide genaamd H. KONING.

(§) (§) (§) Al wie dat vermist TWEE HOKLINGS RIEREN, kan dezelve weder bekomen, (na aangaave der tekens) by *BAUKE JOHANNES*, onder Oudkerk, mits betaalende de Onkosten.

UIT DE HAND TE KOOP: 4 Extra hegte en sterke WATERMOLENS, alle met Schroeven van 28 tot 40 Voet, te bevragen by *GERRIT LEENDERTS* of *RIENTS SYBRENS* te Wynaldum, die in alle Billykheid wil handelen.

HA! HA! HA! LIEFHEBBERS VAN LACHEN! Daar is dat klugtige Volksboekje wederom: DE NIEUWE RAREKIEK OF ALMANACH VOOR NIEUWSGIERIGEN, VOOR HET JAAR 1803, overtreffende die van het voorige Jaar verre in Grappen en aardige Vertelzels, MET PLAATEN vercierd; Gy vind er onder andere: *De Doove Burgemeester*, *De Fasant in de Patroontas*, *De Voorbeeldige Liefde*, *Zonderlinge Huwelyks-Voorwaarden*, *De Levendige Offerhanden*, *De twee Predikanten of het Psalmgezang*, *Het Testament of de Verliefde Dame*, *De Hamburger Kok*, *De Dorpschout in de Draagstoel*, *De Mascarade* enz., enz.; voorts een vervolg van de TOVERLANTAARN, Inhoudende eene menigte KONST- EN GOCHEL-STUKJES van de Beroemste Meesters, en voorts alles wat tot eene Compleete Almanach behoord. De Prys is AGT STUIVERS, is te bekomen te Leeuwarden by *Seydel*, *van Sligh*, *Wiarda*, enz., enz., Sneek *Bransma* en *van Gorkum*, Harlingen *van der Plaats*, en verders door de geheele Bataafsche Republiek.

TOT AANGENAAME, LEERZAAME EN NUTTIGE GESCHENKJES VOOR DE JEUGD, is by C. TIMMER Boeknandelaar te Amsterdam gedrukt, en aan deszelfs Correspondenten alöm verzonden.

I. MAGAZIN VAN NATUUR-KONST, benevens schitterende Tafereelen uit het MENSCHELYK LEVEN, en beschryving van de *Zeden*, *Gewoonten*, *Levenswyzen*, *Kleederdragten* en *Godsdienstige Gebruiken*, *der verst afgelegene Volkeren*, ten dienste van KINDEREN boven de TIEN JAAREN, naar het Hoogduitsch gevolgd, MET FRAAY GEKLEURDE PLAATEN, de Prys is 25 Stuivers

II. NIEUW EN VOLKOMEN A. B. C. SPEL EN TAALKUNDIG LEESBOEK VOOR KINDEREN, naar het Hoogduitsch van J. G. REINHARDT, vercierd met 24 FRAAY GEKLEURDE PLAATJES, gerangschikt naar de Letter van het A. B. C. en verbeeldende onderscheidene Handwerken, de Prys van dit leerzaame Kinderboekje is slechts 14 Stuivers.

III. AANGENAAME EN LEERZAAME VERTELLINGEN *benevens eenige* FABELEN, geschikt naar de vatbaarheid der aankomende Jeugd, en om dezelve een vervrolykend uitspannings uurtjen te verschaffen, de Prys is 4 Stuivers.

IV. NIEUWJAARS GESCHENK VOOR DE JEUGD, OF ALMANACH voor het Jaar 1803: Inhoudende eene menigte van leerzaame en nuttige Verhaalen en Brieven, als mede aangenaame Mengelingen in PROZA en POEZY, en verders alles wat tot eene compleete Almanach behoort, de Prys is met ZWARTE PLAATEN 15 Strs. en met GEKLEURDE dito 18 Stuiv., ook eenige in beste Bandjes na rato meerder.

De Secretaris S. STOFFELS, zal op Donderdagen den 30 December 1802 by de Beschryvinge, den 6 January 1803 by de Verhoging, en den 13 daar aan volgende by den finalen Palmslag, telkens des nademiddags om 2 uur, ten huize van de Wed. *Zytze Annes* Casteleinsche in 's Lands Welvaaren te Workum, publiek by Strykgeld aan de meestbiedende præsenteren te Verkopen: Een extra wel ter Nering staande KANTHELLING en TIMMERWERF, met een groote SCHUURINGE en daar by staande dubbelde WOONHUIZINGE en een aangebouwde KAMER, cum annexis, zeer geschikt voor Schippers, welke aan gemelde Werf Timmeren om in te Woonen, met de daar by zynde GEREEDSCHAPPEN, staande en gelegen digt by de Sluis aan de Zeedyk te Workum, zo en in dier voegen, als het door wylen *Jacob Zybolts* in leven Mr. Scheepstimmerman is bewoond en gebruikt geweest, kan vier Weeken na den finalen Palmslag vry door den Koper werden aangevaard, belast met één Jaarlyksche Grondpagt van twintig Car. Glds. aan de Stad Workum.

F. DE BOER, Oud Secretaris, præsenteert op Maandag den 27 December 1802 by de finaale Palmslag te Verkopen, ten huize van *D. Hollander*, in de Zon te Makkum, de Klok twee uur na de middag:

I. Drie Pondematen kostelyk BOUWLAND, zedert Jaaren gebruikt tot Gardenierdery, met kostelyke Heiningen om en door beplant by vakken, waar van ook een gedeelte met schoone jonge zeer vrugt dragende Appel en Peereboomen voorzien is, met een Droogschuur tot Gardenierdery gebouwd. Waar op geboden is per Pondemate 310 Car. Guldens.

II. Uts. een kostelyk APPEL-HOF, daar naast ten Oosten, voorzien met beste, en veel vrugt dragende dog oudere Boomen, midden in veele Tuinen gelegen, dus geheel door Boomgewas omheind, gelegen te Makkum. Waar op geboden is 215 Car. Guldens.

Wie gading maakt, kome op tyd en plaats als boven en kope op Conditien als dan voor te lezen.

H. RAAP Old Secretaris van Dantumadeel, præsenteert by Strykgeld te Verkopen: Zes Pondematen GREIDLAND, gelegen onder Oudwoude; hebbende tot Naastlegers ten Oosten *Tjerk Jans*, ten Zuiden de Heer *Van Haaren nom. ux.*, ten Westen *Bote Pieters cum soc.* en ten Noorden *Binne* en *Johannes Wybes*.

Wie gading maakt, kome Maandag den 27 December 1802, 's middags om 12 uur by de eerste Zitdag, ten huize van *Gerrit Waatzes*, Herbergier op Huis ter Noord onder Oudwoude.

H. RAAP Old Secretaris van Dantumadeel, præsenteert by Strykgeld te Verkopen: Diverse Percheelen ELSEN KAPHOUT, staande in de Dorpen *Feenwouden* en *Zwaag-westeinde*, breder volgens Billetten.

Wie gading maakt, kome op Dingsdag den 28 December 1802, 's morgens om 10 uur, ten huize van *Eelke Edsers*, Herbergier te Feenwouden.

H. RAAP Old Secretaris van Dantumadeel, præsenteert by de finale Palmslag te Verhuuren: Een HUIZINGE zynde een HERBERG (de *Zwaan* genaamd), staande en gelegen in de Buuren te Rinsmageest, waar op geboden is 42 Goud Guldens. Wyders nog verscheidene HUIZEN en KAMERS, mede te Rinsmageest.

Wie gading maakt, kome Woensdag den 29 December 1802, 's nademiddags om 2 uur, in voorschreven Herberg de *Zwaan* genaamd.

RUURD SAPES, Huisman te Jellum, præsenteert by Strykgeld te Verkopen: 20 Kalve en Melke KOEIJERS, eenige RIEREN en eenige WINTER-BARGEN.

Wie gading maakt, kome Donderdag den 30 December 1802, 's middags om 12 uur, ten huize van *Jan Michiels*, Meester Bleker en Herbergier by de Woudpoort van Dockum, en Koope op zodanige Conditien als dan zullen worden voorgelezen; hebbende ik aangesteld tot Schryver of Actuarius van voorschreven Goederen *H. Raap*, Old Secretaris van Dantumadeel, te Damwoude.

ANDRIES JANS, Huisman in de Valöm te Murmerwoude, præsenteert by Strykgeld te Verkopen: 25 HOORNBEESTEN; bestaande in Kalve en Vaare KOEIJERS, zynde onder de Kalve 5 dewelke ongeveer Ligtmis moeten Kalven, 5 gelde Rieren, 5 Paarden, waar onder een mooy 3 jaarige Schimmel-Merrie met 2 witte Voeten, 3 Winter-Bargen, 6 Schaapen, ongeveer 1600 Stoeken Haver, 25 Weiden best gewonnen Hooy, 2 Nieuwe Wagens, 1 Ploeg, 1 Eyde, 2 Eerdkarren, en verdere Boere Gereedschappen, en wat meer te voorschyn zal worden gebragt.

Wie gading maakt, kome Dingsdag den 4 January 1803, 's morgens om 9 uur, ten huize van my *Andries Jans* voorschreven, en Koope op zodanige Conditien als dan voorgelezen zullen worden; hebbende ik aangesteld tot Schryver of Actuarius van voorschreven Goederen *H. Raap*, Old Secretaris van Dantumadeel te Damwoude.

Met Gerechts Consent, gedenken de Erven van LIEUWE HOTJES, by Strykgeld te aten Verkopen: Haare BOERENPLAATS, staande en gelegen in de Westerhorn onder Grypskerk, voorzien met 2 royaale Kamers, Voorhuis en Molkenkamer, en een groote Friesche Schuur, met de vaste Beklemminge van plus minus 88 Graazen best GROEN- en BOUWLAND, doende tot een Jaarlyksche vaste Huur 300 Guldens, en indien het begeerd wordt kan de Kooper er vier duizend Guldens na 4 per Cent over houden. Deze Verkopinge staat gehouden te worden op Woensdag den 29 December 1802, 's avonds om 5 uur, ten huize van *Tjerk R. Dykstra*, tot Grypskerk, op Conditien dan voor te leezen.

T. EISMA over de Waag, het 2de Huis van da Kettingbrug te Leeuwarden, verzoekt aan alle zyne Begunstigers van Wynen, Brandewyn en Hollandsche Genever, dat zy lieden, alle deszelfs ledige FLESSEN en MANDEN, alsmede de ledige ANKERS, halve en quartjes ledige VATEN, ten spoedigsten aan bovengen. gelieven terug te zenden, alzo bovengen. die ledige Goederen *benodigt is*.

Verders wordt geadverteerd, dat by bovengenoemde is te bekomen, supra beste Zeeuwsche CHOCOLADE in zoorten, als van 20 St., 22 St., 26 St., 30 St. en 34 St. per Pond; alsmede nieuwe PRUIMEDANTEN à 5 St. per Pond, en by de 10 Pond tot 4½ St. per Pond; alsmede nieuwe RYST tot 3½ St. per Pond, en de BOOMOLY per Fles 24 St., houdende ½ Kan. Bovengenoemde recommandeert zich in een ieders gunst, belovende een prompte en civiele Bediening.

De Koopman HENDRIK LEEMAN, in het *Fortuin* by het Waagsplein te Leeuwarden, adverteert; dat by hem is te bekomen, beste zoorten van *Roode Wyn*; als meede witte en Rinsche *Wyn*, beste zoort van *Brandewyn* en Hollandsche *Genever*, puik goede zoorten van *Thee*, *Coffyboonen*, *Tabak* en *Zoete Waaren*; als meede beste Zeeuwsche *Chocolade*, voor een civiele Prys; de bovengemelde verzoekt een yders gunst, met belofte van een prompte behandeling; de meergemelde verzoekt ook vriendelyk aan zyne Slyters, welke ledige VATEN of ledige MANDEN met FLESSEN hebben, om dezelve weer spoedig ter hand te stellen.

„ „ De Boekh. C. VAN GORCUM, te Sneek, heeft aan zyne gewoone Correspondenten door de geheele Republiek verzonden, en is alöm *gratis* te bekomen, een BERICHT *van* INTEKENING *op een* MAGAZYN *voor den* OPENBAAREN GODSDIENST, *en deszelfs onderscheidene deelen*, ter bevordering eener Christelyke Godsvereering. —— Lysten ter Inteekening liggen in de Boekwinkels voorhanden.

ALMANACH VOOR HET VERSTAND EN HART VOOR HET JAAR 1803. Gedrukt te Amsterdam by *P. E. Briët*; Is wederom in gereedheid, en op heden by alle Boekverkopers in Friesland te bekomen. —— Dit *Keurig uitgevoerd* Jaarboekjen, overtreft ditmaal alle de voorigen. —— Hetzelve behelst, Een *briefsgewys Verhaal*, welke die der voorgaande ophelderen en ontwikkelen. Voorts een *uitmuntende* VERZAMELING *van* DICHTSTUKKEN waar onder inzonderheid uitmunten: Octavius Cezar Augustus, *en* Cleopatra *Koningin van Egypte* — *Waarheid* — *de Lente* — *Zomerlied* — *de gebrokene Kruik naar* Gesner — *Aan* Thomson — *de waare Godsdienst op Libanon* — Alexander de Groote, Apelles *en* Compasse — *Raadsel* — *op de gesloten Vrede te Amiëns* — *Nachtlied* — *Waare Vreugd op Aarde* — enz. enz. Terwyl ZES OVERHEERLYKE KONSTPLAATEN het geheel vercieren. In een woord dit uitmuntend Jaarboekjen is reeds te overbekend om hier meerder uittewyden: De Pryzen zyn, zo in Carton, als beste Bandjes even als in voorige Jaaren.

OMMELANDER ALMANACH
VOOR HET JAAR 1803.

Uitgegeeven op last van het Departement de MARNE der Maatschappy: *Tot Nut van 't Algemeen*, behalven de gewoone Almanach, voorzien van Jaar-, Paarde- en Beestemarkten, Feestdagen, Zon en Maans op en ondergang &c. vindt men by ieder dag aangetekend het voornaamste der gebeurtenissen in en buiten ons Vaderland; als mede het afvaren van Trekschuiten, Dorp en Veerschepen; het afryden van Posten, Post en Vragtwagens; als mede het afvaren der Trekschuiten door geheel Friesland; voorts een aantal Mengelstukjes, te veel om hier alle te melden. —— Dezelve is gedrukt en voor 4 Stuivers te bekomen te Groningen by W. ZUIDEMA, als mede te Leeuwarden by *van Sligh*, *Cahais*, *Wiarda* en te Sneek by *C. van Gorcum*.

Ter DRUKKERIJE *van* MATTHYS KOON, *in de Groote Kerkstraat, het tweede Huis van de Pylsteeg, te Leeuwarden.*